

Москалюк Ганна Олександрівна,
доцент кафедри менеджменту
організацій ОНЕУ, спеціальність ДЗ
«Менеджмент»

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ АГРОВОЛЬТАІЧНИХ ПРОЄКТІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В умовах глобальної енергетичної трансформації, кліматичних змін та необхідності забезпечення продовольчої безпеки особливої актуальності набуває розвиток інтегрованих моделей використання ресурсів, зокрема агровольтаїки. Агровольтаїчні системи поєднують виробництво сільськогосподарської продукції та генерацію сонячної енергії, забезпечуючи ефективніше використання земельних ресурсів та сприяючи сталому розвитку економіки.

Згідно з даними міжнародних організацій, частка відновлюваної енергії у Європейському Союзі у 2024 році досягла 25,4% кінцевого енергоспоживання, а в електроенергетиці – близько 47% [1]. Водночас глобальні тенденції передбачають трикратне зростання встановлених потужностей ВДЕ до 2030 року [2]. Для України проблема є ще більш актуальною: внаслідок військових дій лише у перші два роки втрачено близько 30% аграрного потенціалу, а прямі збитки перевищили 10 млрд дол. США [3]. У цих умовах агровольтаїка виступає інструментом одночасного відновлення агросектору та енергетичної незалежності. Водночас інвестиційна привабливість таких проєктів значною мірою залежить від впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), які формують довіру інвесторів, знижують ризики та підвищують соціальну легітимність бізнесу.

Проблематика агровольтаїки та сталого розвитку активно досліджується у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких: Г. Баррон-Гаффорд, J. Pearce, D. Soto-Gómez, Kamran Ali Khan Niazi, Marta Victoria, Довгаль О., Борко Т., Мирошкіна Н., Суріна Г, Конопляник Д. тощо. Наукові дослідження доводять, що агровольтаїка забезпечує підвищення ефективності використання земельних ресурсів, зменшення деградації ґрунтів, зниження викидів CO₂, підвищення стійкості аграрних систем до кліматичних змін тощо. Водночас питання управління інвестиційною привабливістю таких проєктів на основі КСВ залишаються недостатньо розробленими, що визначає необхідність подальших досліджень в цій царині.

Аналіз міжнародних та українських статистичних даних свідчить про значний потенціал розвитку агровольтаїчних систем (рис. 1).

У світі встановлено близько 2,8 ГВт агровольтаїчних потужностей, з яких майже 70% припадає на Китай.

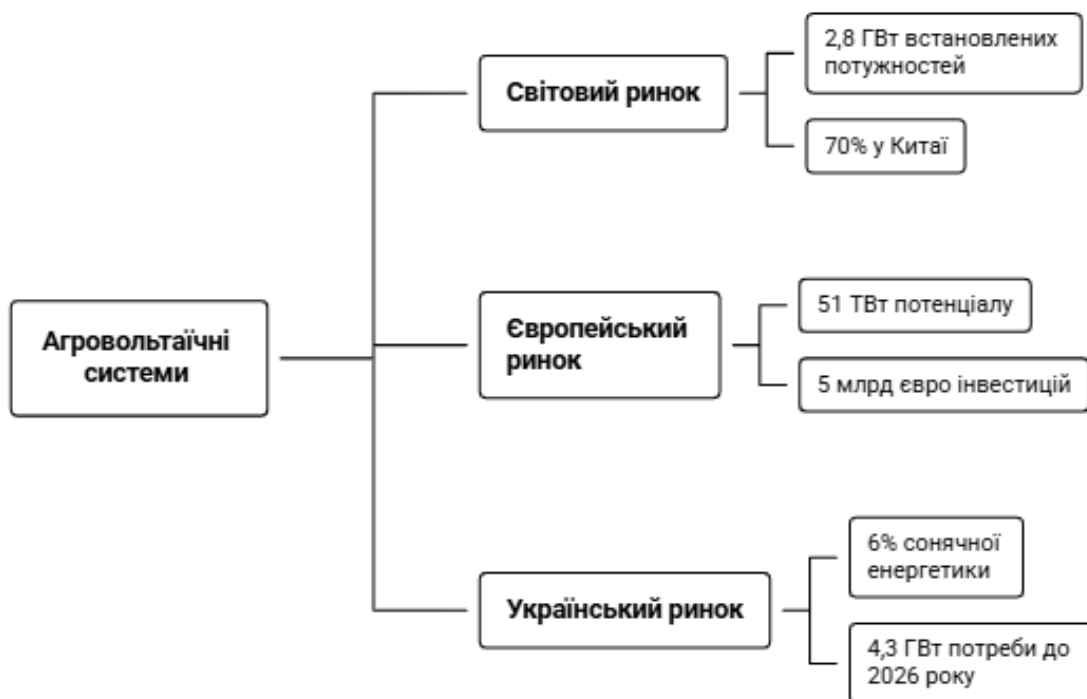

Рис. 1. Потенціал розвитку агровольтаїчних систем
Джерело: складено авторкою на підставі [1, 2, 4]

Потенціал агровольтаїки в Європі оцінюється у понад 51 ТВт, що у 28 разів перевищує поточне споживання електроенергії [4]. Європейські компанії інвестували понад 5 млрд євро у розвиток ВДЕ, включаючи агровольтаїку [5].

В Україні частка сонячної енергетики перевищила 6% виробництва електроенергії у 2024 році [6]. Потреба у нових потужностях ВДЕ в Україні оцінюється на рівні 4,3 ГВт до 2026 року [7].

Інвестиційна привабливість агровольтаїчних проєктів визначається сукупністю економічних, екологічних та соціальних факторів. В умовах сталого розвитку ключову роль відіграє інтеграція принципів корпоративної соціальної відповідальності. Інвестиційна привабливість значною мірою залежить від державної підтримки, податкових стимулів та регуляторної стабільності. Європейський досвід (зокрема політика ЄС щодо досягнення 42,5% ВДЕ до 2030 року) демонструє ефективність комплексної державної політики.

У сучасних умовах прийняття інвестиційних рішень дедалі більше ґрунтується на концепції ESG (Environmental, Social, Governance), яка дозволяє комплексно оцінити сталий розвиток проєктів та рівень їх ризиків. Для агровольтаїчних систем ESG-оцінка виступає ключовим інструментом підвищення їх інвестиційної привабливості.

У табл. 1 наведено інтегровану модель ESG-оцінювання агровольтаїчних проєктів. Проведений аналіз свідчить, що агровольтаїчні проєкти мають високий потенціал за всіма трьома компонентами ESG, зокрема:

1) екологічний компонент (Е) є найбільш сильним, оскільки такі проєкти забезпечують одночасне виробництво енергії та сільськогосподарської продукції

без додаткового навантаження на земельні ресурси, що відповідає цілям декарбонізації економіки.

Таблиця 1

ESG-оцінка агровольтаїчних проєктів

Компонент ESG	Критерій оцінки	Показники	Вплив на інвестиційну привабливість
1	2	3	4
Environmental	Скорочення викидів CO ₂	т CO ₂ /рік	Підвищує доступ до «зеленого» фінансування
	Ефективність використання землі	% подвійного використання	Зменшує ресурсні ризики
	Збереження водних ресурсів	% Економії води	Підвищує стійкість до кліматичних змін
	Біорізноманіття	Індекс відновлення екосистем	Формує екологічну репутацію
Social	Зайнятість населення	Кількість робочих місць	Підвищує соціальну підтримку
	Вплив на громади	Рівень локальних інвестицій	Зменшує соціальні конфлікти
	Енергетична доступність	Частка локального споживання енергії	Підвищує соціальну значущість
	Безпека праці	Рівень травматизму	Знижує операційні ризики
Governance	Прозорість управління	Рівень розкриття інформації	Підвищує довіру інвесторів
	Антикорупційна політика	Наявність ESG-звітності	Знижує інституційні ризики
	Управління ризиками	Наявність системи risk-management	Забезпечує стабільність інвестицій
	Взаємодія зі стейкхолдерами	Рівень залучення	Підвищує довгострокову ефективність

Джерело: складено авторкою на підставі власних досліджень та [1; 2; 4-6]

З точки зору екологічного аспекту впровадження агровольтаїки сприяє скороченню викидів парникових газів, покращенню мікроклімату та збереженню вологи, боротьбі з деградацією земель. Слід відмітити, що це відповідає принципам ESG, які є визначальними для сучасних інвесторів.

2) соціальний компонент (S) проявляється через розвиток сільських територій, створення робочих місць, розвиток локальних громад та підвищення енергетичної безпеки, що особливо актуально для України в умовах післявоєнного відновлення економіки.

3) управлінський компонент (G) визначає рівень довіри інвесторів і є критичним фактором залучення міжнародного капіталу, особливо через механізми ESG-фінансування та «зелених» облігацій. Тобто в економічному аспекті агровольтаїка дозволяє диверсифікувати доходи підприємств (аграрна продукція та електроенергія), знизити операційні витрати, підвищити ефективність використання земель. Однак високі початкові капітальні витрати залишаються ключовим бар'єром для інвесторів.

Отже, можна зробити такі загальні висновки.

1. Агровольтаїчні проєкти мають високий інвестиційний потенціал завдяки синергії аграрного та енергетичного секторів.

2. Інтеграція принципів КСВ підвищує рівень довіри інвесторів та знижує інвестиційні ризики.

3. Найбільш ефективною є модель ESG-орієнтованого управління, яка враховує екологічні, соціальні та управлінські фактори.

4. Для України ключовими драйверами розвитку є відновлення аграрного сектору, енергетична незалежність, інтеграція до європейського ринку. Україна має значний потенціал для розвитку агровольтаїки як ESG-орієнтованого інвестиційного напрямку, однак вагомим і пріоритетним фактором підвищення інвестиційної привабливості залишається удосконалення корпоративного управління та прозорості бізнес-процесів, що відповідає основним принципам КСВ.

Список використаних джерел

1. Share of energy consumption from renewable sources in Europe. 06.11.2025. URL: https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/share-of-energy-consumption-from?utm_source (дата звернення: 06.04.2026).

2. Renewables 2024: Analysis and forecast to 2030. International energy agency. 2024. URL: <https://iea.blob.core.windows.net/assets/88a07dd9-42fe-4232-842e-9015b4b647f8/Renewables2024.pdf> (дата звернення: 06.04.2026).

3. Захарова В. Прямі збитки українського агросектору, завдані війною, перевищили \$10 млрд. *Комерсант*. 19.06.2024. URL: <https://komersant.ua/priami-zbytky-ukrainskoho-ahrosektoru-zavdani-viynoiu-perevyshchyly-10-mlrd/> (дата звернення: 06.04.2026).

4. Kamran Ali Khan Niazi, Marta Victoria. Comparative analysis of PV configurations for agrivoltaic systems in Europe. *Progress in Photovoltaics: Research and Applications*. 2023. № 31(11). P. 1101-1113. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/pip.3727> (дата звернення: 07.04.2026).

5. Dovgal O., Borko T., Miroshkina N., Surina H., Konoplianyk D. Using sustainable development strategies to increase the competitive advantages of

agricultural enterprises. *Ekonomika APK*. 2025. № 32(3). Р. 69-82. URL: <https://doi.org/10.32317/ekon.apk/3.2025.69> (дата звернення: 09.04.2026).

6. Solar energy in Europe and Ukraine in 2024. URL: https://alteco.in.ua/en/about-us/all-news/solar-energy-in-europe-and-ukraine-in-2024?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 09.04.2026).

7. Україні потрібні 4,3 ГВт нових потужностей ВДЕ, – аналітичний звіт. 11.02.2025. URL: <https://100re.org.ua/ukrayini-potribni-43-gvt-novyh-potuzhnostej-vde-analitychnyj-zvit/> (дата звернення: 07.04.2026).